

Zon op dak, parkeerplaats of gevel

Stimuleringsplan

Nieuw Energie
in Hengelo

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoud

1 Inleiding	
1.1 Grootschalige opwekking op grote daken	3
1.1.1 Locaties/gebieden en beschikbare netcapaciteit	3
1.1.2 Gemeentelijke daken-het goede voorbeeld	4
1.1.3 Scholen	4
1.1.4 Maatschappelijk vastgoed	4
1.1.5 Nieuwbouw en nieuwbouwdaken	5
1.1.6 Bestaande bouw-stimuleren van zon op bestaande daken	5
1.1.7 Zon op daken van grote schuren (bedrijven) in het buitengebied	6
1.1.8 Zon op parkeerplaatsen	7
1.1.9 Zon op gevels	7
1.2 Recyclen van zonnepanelen	7
Bijlage: kleinschalige opwekking op daken van woningen	9
Nieuwe woningen	9
Bestaande woningen	9

1 Inleiding

Hengelo heeft weinig buitengebied, dus daar willen we zorgvuldig mee omgaan. Daarom willen wij daken, gevels en parkeerplaatsen zo optimaal mogelijk benutten voor zonnepanelen om grootschalige zonnevelden in het buitengebied zo veel mogelijk te vermijden. In dit stimuleringsplan beschrijven we een aanpak om maximale benutting te bevorderen. Zon op dak alleen is onvoldoende om de doelstellingen van Hengelo voor 2030 en 2050 voor het opwekken van duurzame elektriciteit via zon en wind te behalen. In de technische studie van adviesbureau Bosch & Van Rijn naar de potentie voor duurzame elektriciteitsopwekking via zon en wind in heel Hengelo, wordt verder ingegaan op de potentie van zon op daken, gevels en parkeerterreinen.

Vooral grotere installaties

De opgave van de Regionale Energiestrategie (RES) richt zich op grootschalige elektriciteitsopwekking, dat wil zeggen: installaties met een opgesteld vermogen van 15 kiloWattpiek (15 kWp) of meer. Dat zijn gemiddeld genomen installaties met circa 45 zonnepanelen of meer. Dit stimuleringsplan richt zich voornamelijk op grotere installaties op daken, gevels en boven parkeerplaatsen. Hierbij wordt aangegeven wat er vanuit de gemeente gedaan zal worden om het benutten hiervan voor elektriciteitsopwekking te stimuleren. Verder bevat dit stimuleringsplan aanknopingspunten en tips voor het zelf realiseren van zon op dak.

Opwekking op daken van woonhuizen

De opwekking van zonne-energie op daken van woonhuizen draagt bij aan de nationale opgave en mag daarom niet meegerekend worden aan de bijdrage van Hengelo aan de RES Twente. De energie die wordt opgewekt op daken van woonhuizen, draagt bij aan het verminderen van het energieverbruik en hoeft niet elders te worden opgewekt; dit zien we dan ook als energie besparen.

De opwekking via daken van woonhuizen wordt daarom ook gestimuleerd. In de bijlage 'kleinschalige opwekking op daken van woningen' gaan wij in op het stimuleren van opwekking op daken van woonhuizen.

1.1 Grootschalige opwekking op grote daken

1.1.1 Locaties/gebieden en beschikbare netcapaciteit

De capaciteit van het elektriciteitsnet is beperkt. Zonnepanelen geven geen constante opbrengst; de netcapaciteit moet worden gebaseerd op (zonnige) dagen waarop de capaciteit van de panelen maximaal wordt benut. Om ondernemers en organisaties te stimuleren hun daken te voorzien van zonnepanelen, moet wel zeker zijn dat er netcapaciteit aanwezig is om aansluiting op het elektriciteitsnet mogelijk te maken. Dat onderzoeken we op de volgende manier:

- De tool 'Zonnedakje' biedt de mogelijkheid om grote daken (> 300 m²) in Hengelo te selecteren.
- Met de tool filteren we:
  - o alle grote daken die al belegd zijn met zonnepanelen;
  - o alle grote daken, waar al een SDE++-beschikking voor is afgegeven (dit is de categorie waar het versnellers-team van de provincie zich op richt).
- Periodiek voegen we aan de overzichtskaart de grote daken toe waarvoor de SDE++-beschikkingen zijn teruggegeven (met als bron de RVO).
- Voor logische clusters van gemeenten wordt een overzichtskaart met potentiële daken voorgelegd aan de netbeheerders met de vraag of er capaciteitsproblemen verwacht worden als deze daken stroom gaan produceren.
- Dakpotentieel waarvan bij benutting netcapaciteitsproblemen worden verwacht, halen we uit de overzichtskaart en worden door de netbeheerders op een reservelijst geplaatst (dit moet door de initiatiefnemer worden aangevraagd bij de netbeheerder).

- Op basis van de resulterende overzichtskaart wordt een prioritering en fasering gemaakt voor wat betreft de te benaderen dakeigenaren, zodat de doelstellingen ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.
- Op basis van de eerste selectie van kansrijke daken wordt met de dakeigenaar een afspraak ingepland voor een inhoudelijk gesprek om de behoefte van de eigenaar in kaart te brengen.

Smart grids

In dit verband wordt ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn van zogenoemde 'smart grids' op bedrijventerreinen. Op bedrijventerreinen zijn er (grote) verschillen tussen bedrijven voor wat betreft het dakoppervlak van bedrijfspanden (=opwekkingscapaciteit) en voor wat betreft de elektriciteitsbehoeften. We willen (laten) onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om als bedrijventerrein de gezamenlijke elektriciteitsopwekkingscapaciteit en de elektriciteitsbehoefte op elkaar af te stemmen en te optimaliseren.

1.1.2 Gemeentelijke daken-het goede voorbeeld

Als de gemeente bedrijven en organisaties wil gaan stimuleren om zonnepanelen op het dak te plaatsen, moet de gemeente dat natuurlijk ook betrekken op de daken van haar eigen vastgoed. Behalve dat hiermee het goede voorbeeld wordt gegeven, wordt ook praktische ervaring opgedaan die gebruikt kan worden bij het stimuleren van (andere) organisaties en bedrijven.

Daarvoor wordt een routekaart opgesteld:

1. Welke daken van gemeentelijk vastgoed zijn qua ligging en oppervlak in potentie geschikt?
2. Wat is het voor zonnepanelen beschikbare oppervlak?
3. Is de dakconstructie geschikt op zonnepanelen te plaatsen met een planning in de tijd wanneer ze geschikt gemaakt kunnen worden?
4. Welke belemmeringen komen we tegen en hoe zijn die op te lossen?
5. Willen we onze daken als gemeente zelf benutten voor het elektriciteitsnet of beschikbaar stellen om te laten ontwikkelen?
6. We stellen een meerjareninvesteringsplan op om de daken te benutten die nu al geschikt zijn. Ook maken we daken geschikt zodat ze in de toekomst benut kunnen worden.

Vervolgens moeten de daken die geschikt zijn bevonden en/of geschikt worden gemaakt, worden voorzien van panelen. Om daarmee ervaring op te doen voor de praktijk, lijkt het zinvol daarbij twee strategieën uit te proberen:

1. Geschikte daken zelf (laten) voorzien van panelen en aansluitingen regelen.
2. Het dak beschikbaar stellen aan derden om daar panelen op aan te brengen (bijvoorbeeld een energiecoöperatie).

1.1.3 Scholen

Hoewel de gemeente verantwoordelijk is voor onderwijs-huisvesting, is het verduurzamen van schoolgebouwen een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De middelen voor beheer en onderhoud zijn voor hen beperkt. De beste manier om de brede opgave voor onderwijshuisvesting goed aan te pakken is een planmatige aanpak, waar ook de verduurzamingsopgave een belangrijk onderdeel van is. Daarvoor kunnen schoolbesturen een stappenplan doorlopen. Dit begint met het inzichtelijk maken van waar ze staan en wat hun lokale opgave is en vervolgens met het bepalen van ambities en het opstellen van een plan van aanpak. Hiervoor is een spoorboekje opgesteld. Energie opwekken is een onderdeel van de aanpak.

1.1.4 Maatschappelijk vastgoed

Voor het verduurzamen van het overige maatschappelijk vastgoed, zoals zorg, sport en verenigingen is er een kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Hier bundelen organisaties van de sectoren zorg, sport, monumenten, musea, onderwijs en gemeenten hun krachten. Binnen het platform wisselen zij kennis uit, worden goede voorbeelden gedeeld en innovaties aangejaagd. Zo kunnen zij binnen hun maatschappelijke sector faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van gebouwen.

1.1.5 Nieuwbouw en nieuwbouwdaken

Als er sprake is van nieuwbouw van bedrijfspanden, nieuwbouw op nieuw uit te geven percelen of (vervangende) nieuwbouw of verbouw op bestaande percelen, is het zaak dat nieuwe daken in ieder geval zo worden uitgevoerd dat deze in constructieopzicht geschikt zijn of worden gemaakt voor zonnepanelen. Bij voorkeur worden deze daken meteen na de verbouwing ook zo optimaal mogelijk voorzien van zonnepanelen.

Bouwbesluit

Voor een deel geeft het Bouwbesluit hiervoor een handvat. Op grond van de energiezuinigheidseisen wordt er een eis gesteld aan de maximale energiebehoefte van verschillende gebouwfuncties en in de resterende energievraag moet worden voorzien in een bepaald aandeel hernieuwbare energie. Dit stimuleert de plaatsing van zonnepanelen. Het brengt overigens niet automatisch met zich mee dat een dak optimaal voor zonne-energieopwekking wordt toegepast.

Deze eisen gelden niet voor gebouwen met een industrie- of andere gebruiksfunctie of voor bouwwerken die geen gebouw zijn. Het Bouwbesluit en de huidige bestemmingsplannen geven dan ook geen aanknopingspunten om zonne-energie op industriedaken te verplichten.

Beleid voor nieuwbouw

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting 1 juli 2022) geeft het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) de mogelijkheid (artikel 3.86a) om bij maatwerkvoorschrift te bepalen dat een dak wordt gebruikt voor de opwekking van hernieuwbare energie.

Zonnepanelen op het stadhuis

De criteria waaronder dit maatwerkvoorschrift zal worden toegepast, zullen worden vastgelegd in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De omgevingsvisie voor bedrijventerreinen en het omgevingsplan zullen op 1 juli 2022 waarschijnlijk nog niet gereed zijn.

Daarom wordt vooruitlopend daarop nu al beleid vastgesteld. Voor nieuwbouw gaat gelden dat:

- verkaveling en lokaliserings van gebouwen zodanig gebeurt dat deze zo optimaal mogelijk zijn voor de opwekking van zonne-energie;
- nieuwe daken zoveel als redelijkerwijs gevraagd kan worden voorzien van een zo groot mogelijk oppervlak aan zonnepanelen;
- als directe plaatsing van zonnepanelen in redelijkheid niet gevraagd kan worden, dat dan:
  - o de constructie van het dak in ieder geval zo wordt uitgevoerd dat het een maximale bedekking met zonnepanelen kan dragen;
  - o zo mogelijk voorzieningen worden aangebracht waarmee zonnepanelen rechtstreeks aan de dakconstructie kunnen worden verbonden;
  - o voorzieningen worden aangebracht om de zonnepanelen te kunnen aansluiten (vooral dakdoorvoeren voor kabels).

Tot aan 1 juli 2022, zolang het Omgevingsplan en het Bbl nog niet in werking zijn, zullen wij projectontwikkelaars, eigenaren en gebruikers bij verkoop van percelen en bij vergunningaanvragen voor nieuw- en verbouw wijzen op dit beleid. We benadrukken dat de verplichting er op korte termijn gaat komen en dat het daarom heel raadzaam is om nu al bij het ontwerp en de bouw rekening te houden met bovengenoemde. Er zal een aanpak uitgewerkt worden om uitvoering te geven aan het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Zonnepanelen op het dak van Klokkstee van Zonnecollectief Tuindorp

¹ Dit zijn: bijeenkomstfunctie, celfunctie, gezondheidszorgfunctie, kantoorfunctie, logiesfunctie, onderwijsfunctie, sportfunctie en winkelfunctie.

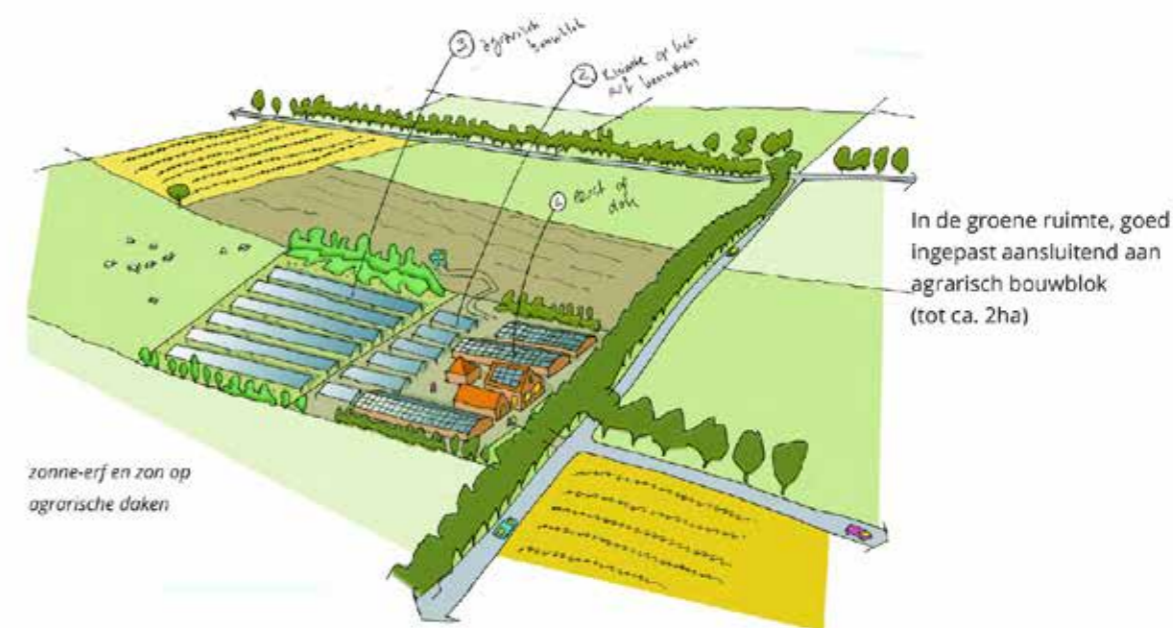
1.1.6 Bestaande bouw-stimuleren van zon op bestaande daken

Bestaande gebouwen betreft de grootste groep gebouwen om zon op dak te stimuleren. Bij bestaande gebouwen zijn maatregelen om te verduurzamen, waaronder zon op dak, soms wat minder gemakkelijk te realiseren. Maar omdat het een groot aantal gebouwen betreft, is er een groot potentieel en is het belangrijk hier veel aandacht aan te besteden.

Maatregelen midden- en kleinbedrijf

Het overgrote deel betreft gebouwen die in gebruik zijn door bedrijven uit het midden- en kleinbedrijf (mkb). Vaak is een mkb-bedrijf huurder en geen eigenaar van het pand. Lang niet in alle gevallen zal de opwekkingscapaciteit van het dak van het bedrijf in verhouding staan met de elektriciteitsbehoefte van het bedrijf. Daarnaast zullen mkb-bedrijven in veel gevallen in de eerste plaats vooral gericht zijn op de kerntaak van het bedrijf en niet op het plaatsen van zonnepanelen. Daarom moeten de stimuleringsmaatregelen vooral gericht zijn op het informeren, enthousiasmeren en ontzorgen van gebruikers en/of eigenaren van de gebouwen/daken. De volgende maatregelen worden geïnitieerd/bevordert:

- In de eerste plaats is het belangrijk om te onderzoeken of een bestaand dak geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen. En als dat niet zo is of er maatregelen nodig zijn om het dak alsnog geschikt te maken. Een mogelijkheid is om hiervoor een energiescan aan te bieden; een scan die de geschiktheid van de dakconstructie en het potentieel van het dak voor opwekking beoordeelt. We onderzoeken of dergelijke scans (deels) gesubsidieerd kunnen worden. Bijvoorbeeld door het aanbieden van een scan die alleen terugbetaald hoeft te worden als blijkt dat een dak geschikt is en dat er sprake is van een haalbare businesscase (terugverdientijd van maximaal x jaar).
- Faciliteren van SDE++-aanvraag. Marktpartijen opdracht geven om de SDE-aanvragen voor dakeigenaren te faciliteren. De dakeigenaren worden hierin maximaal ontzorgd en het kost de eigenaren geen geld.
- Voor diegenen die zon op het eigen dak niet zelf kunnen of willen financieren, stimuleren we dat zij hun dak ter beschikking te stellen aan derden die wel zon op dak-installaties willen realiseren. Hiervoor worden contacten gelegd met lokale energiecoöperaties.
- Onderzoek naar tijdelijk eigendom/leaseconstructies om de noodzaak van langetermijninvesteringen te voorkomen.
- Oprichten van energiecoöperaties om de opgewekte en benodigde elektriciteit en warmte inzichtelijk te maken en zo mogelijk te sturen op efficiënte onderlinge uitwisseling en verrekening.
- We onderzoeken hoe bevordert kan worden dat de verzekering geen belemmerende factor is voor het plaatsen van zonnepanelen. De methode 'Scope 12' lijkt een werkwijze waar verzekeraars positief op reageren (<https://www.scios.nl/welcome/scope-12>)
- We starten een pilot binnen Hengelo om inzicht te krijgen waar mkb'ers tegenaan lopen wat betreft zon op dak (Westermaat).

- Met de ondernemersvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) wordt een intentieovereenkomst gesloten om zon op dak te stimuleren.
- Voor bedrijven zijn er verschillende subsidies en belastingvoordelen (EIA, KIA, VAMIL) toe te passen bij de aanschaf van zonnepanelen.

Overigens is de bepaling uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (artikel 3.86a) dat bij maatwerkvoorschrift kan worden bepaald dat een dak wordt gebruikt voor de opwekking van hernieuwbare energie, ook van toepassing op bestaande daken. Uitgangspunt zijn bovengenoemde stimuleringsmaatregelen. Maar zo nodig kan ook met maatwerkvoorschriften het plaatsen van zonnepanelen worden bevordert.

1.1.7 Zon op daken van grote schuren (bedrijven) in het buitengebied

Ook in het buitengebied staan grote schuren met daken die mogelijk geschikt zijn voor grootschalige opwekking. In Hengelo functioneren erfcoaches die contacten hebben met bedrijven in het buitengebied. Er wordt contact gelegd met deze erfcoaches om eigenaren van grote schuren in het buitengebied te benaderen om de mogelijkheden te bespreken van zon op dak. (<https://www.erfcoach.com/de-gemeenten/hengelo/>)

Combineren met andere opgaven:

Asbest verwijderen en zonnepanelen laten installeren is een aantrekkelijke combinatie. Hiervoor is landelijk geen subsidie meer beschikbaar. De provincie Overijssel verstrekt wel informatie: <https://www.overijssel.nl/onderwerpen/asbestdaken/>

Belastingvoordeel

Ook kan gekeken worden naar belastingvoordeel als EIA, KIA en VAMIL. Voor agrariërs/bedrijven zijn er verschillende subsidies en belastingvoordelen toe te passen bij de aanschaf van zonnepanelen. Samen met een erfcoach is het mogelijk om dit uit te zoeken.

Daken Twickelboerderijen

De boerderijen van Twickel met de rode dakpannen zijn beeldbepalend voor het landschap en de streek. Ze bepalen in belangrijke mate het beeld en de beleving van het buitengebied. Gebruik en geschiedenis van het (cultuur)landschap zijn af te lezen aan de erven en boerderijen. Daarmee zijn ze vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol. Het in stand houden van de karakteristieke van deze waardevolle elementen is een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het buitengebied en de identiteit van de gemeente en zorgt voor een aantrekkelijke landschappelijke beleving. De gemeente Hengelo wil dan ook zorgvuldig omgaan met deze waardevolle erven.

Daarom geldt voor de daken van de boerderijen van Twickel dat:

- zonnepanelen op de Twickelboerderijen niet zijn toegestaan;
- dakpannen met zonnecellen wel zijn toegestaan (in de kleur van het bestaande dak);
- daarom gezocht wordt naar een grondopstelling op/bij het erf om energieverbruik te verduurzamen;
- grondopstellingen goed ingepast worden (bijvoorbeeld een omheining van een beukenhaag).
- (kap)schuren in overleg met de gemeente en Twickel wel zijn toegestaan.

1.1.8 Zon op parkeerplaatsen

Grote parkeerplaatsen zijn goed te gebruiken om te overdekken met PV-installaties. Dit kan goed worden gecombineerd met laadpalen voor elektrische auto's. Ook deze installaties gaan, net als installaties op het dak, geruime tijd mee (meer dan 20 jaar). De benodigde investeringen zijn echter groter dan zon op dak. Daarom is het lastiger hier een haalbare businesscase van te maken. Bovendien is voor dergelijke installaties (anders dan voor zon op dak) een omgevingsvergunning nodig, waarvoor de Welstandsnota wordt gehanteerd. Om de potentie boven parkeerplaatsen optimaal te benutten moet de Welstandsnota aangepast worden. We gaan onderzoeken wat er mogelijk is om de businesscase aantrekkelijker te maken, bijvoorbeeld door geen of minder leges voor de benodigde omgevingsvergunning te vragen (groene leges).

Zonnepanelen als gevelbekleding

Zonnepanelen op het dak van een boerenschuur

1.1.9 Zon op gevels

Anders dan voor zonnepanelen op het dak, geldt voor zonnepanelen aan de gevels een vergunningplicht. Bij vergunningverlening speelt vooral het aspect welstand een rol (op grond van de Wabo kan een vergunning worden geweigerd als het uiterlijk van een gebouw in strijd is met redelijke eisen van welstand). In sommige gevallen zou ook lichthinder (reflectie/schittering) een rol kunnen spelen. We onderzoeken of de Welstandsnota hierop moet worden aangepast. Daarnaast geldt dat zonnepanelen op gevels, vanwege de niet optimale positionering ten opzichte van de zon, een wat lager rendement hebben dan panelen op het dak.

Deze twee aspecten samen maken dat zonnepanelen aan de gevel minder rendabel zijn. We gaan onderzoeken of de businesscase wat aantrekkelijker gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door 'groene leges' of door het vervangen van de vergunningplicht door een meldingsplicht (mits wordt voldaan aan de welstandseisen) na de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Afhankelijk van de uitkomsten passen we de Welstandsnota al dan niet aan. We stellen een aanpak op om het benutten van gevels te stimuleren en onderzoeken wat nodig is om gebouweigenaren hierin te faciliteren.

1.2 Recyclen van Zonnepanelen

Zonnepanelen kunnen bij de milieustraat worden ingeleverd in overeenstemming met regelgeving. Zonnepanelen zijn goed te recyclen: tot wel 96% van de materialen is herbruikbaar. Vanuit Europese wetgeving zijn onder andere installateurs en gemeentes verantwoordelijk voor het correct recyclen van PV-systemen. Over het algemeen zullen installateurs zelf voor de correcte recycling van PV-systemen zorgen. Toch moet het voor elke burger ook mogelijk zijn om zelf zon-PV-systemen naar een juiste plek te brengen van waaruit de systemen in overeenstemming met de wet gerecycled worden.

De (gemeentelijke) milieustraten gaan zon-PV-systemen apart inzamelen. Twente Milieu start hiervoor een communicatiecampagne. Zij zijn in overleg met Stichting Organisatie Producentenverantwoordelijkheid E-Wast Nederland, die verantwoordelijk is voor het inzamelen en verwerken van zonnepanelen.

Zonnepanelen boven parkeerplaatsen

Bijlage: kleinschalig opwekken op daken van woningen

Nieuwe woningen

Op grond van de BENG-regelgeving zullen de meeste nieuwe woningen van zonnepanelen worden voorzien. Hoe pakt dit uit? Wordt het dak over het algemeen optimaal benut voor opwekking? Of blijft er dakoppervlak over? Als dakoppervlak niet benut wordt, kunnen geïnteresseerden overwegen of maximale benutting via groene leges gestimuleerd kan worden.

Bestaande woningen

Een goed moment voor het inzetten op verduurzaming is nadat de woning van eigenaar is gewisseld. Particulieren missen vaak de kennis over de mogelijkheden van zon op dak. Daarnaast mist een deel van de woningeigenaren het investeringsvermogen om deze systemen te laten installeren. De gemeente treft daarom de volgende maatregelen:

1. We continueren het gemeentelijk energieloket en werken die bij met de laatste ontwikkelingen. De toegankelijkheid van dit loket is essentieel voor burgers die zon-PV-systemen overwegen. Er is een nieuwe tool 'Zonnedakje' waar iedereen onder meer kan zien of het dak geschikt is qua ligging. Financieringsmogelijkheden worden hier op een rij gezet. www.hengelo.nl/energieloket
2. We organiseren wijkbijeenkomsten-digitale bijeenkomsten die duidelijkheid geven over de kansen van zon op dak.
3. We ontzorgen particulieren door uit te zoeken wat de mogelijkheden voor collectieve inkoop zijn.
4. Het proces om te komen tot zon op dak bij VvE's wordt vaak als gecompliceerd gezien. Het energieloket voor VvE's kan hierbij uitkomst bieden. We benaderen actief de grote VvE's in de gemeente om met hen de (juridische) mogelijkheden voor zon op dak door te spreken.
5. We faciliteren groepen bewoners die zichzelf willen verenigen om in gezamenlijkheid duurzame energie op te wekken.

Tuindorp 't Lansink, monumenten

Voor Tuindorp 't Lansink (als beschermd stad- en dorpsgezicht) en voor monumentale gebouwen gelden beperkingen. Voor zonnepanelen en collectoren en dakpanzonnecellen hanteert Hengelo het volgende beleid:

Tuindorp 't Lansink

Onder bepaalde voorwaarden zijn, behoudens bij beschermde monumenten, panelen vergunningvrij aan te brengen.

- We staan geen zonnepanelen of -collectoren (voor opwarmen van warm water) op woningen toe indien een vergunning noodzakelijk is (er is een alternatief).
- We staan geen zonnepanelen of -collectoren op woningen toe indien een vergunning noodzakelijk is (er is een alternatief).
- We staan dakpannen met zonnecellen toe voor vrijstaande woningen en bijgebouwen mits in de kleur van de aanwezige dakpannen en ze dezelfde afmeting hebben. Dit is wel vergunningsplichtig.

- We staan plaatsing van dakpannen met zonnecellen bij dubbele of rijtjeswoningen en bijgebouwen toe mits in de kleur van de aanwezige dakpannen, ze dezelfde afmeting hebben en als alle eigenaren meedoen.

Monumenten

Zowel voor zonnepanelen als -collectoren zijn er mogelijkheden voor monumenten, mits de cultuurhistorische waarden niet worden geschaad (omkeerbaar aanbrengen) en het qua zicht minimaal of acceptabel is. Monumenten zijn altijd vergunningsplichtig en de plaatsing van zonnepanelen of -collectoren dient plaats te vinden in overeenstemming met de Erfgoedcommissie.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

Colofon

Augustus 2021. Uitgave van de gemeente Hengelo.
Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten ontleend worden.

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo